

College voor Toetsen en Examens

RUSSISCHE TAAL EN LITERATUUR HAVO

VAKINFORMATIE STAATSEXAMEN 2020

Versie: 31 mei 2019

De vakinformatie is vastgesteld door het College voor Toetsen en Examens (CvTE). Het CvTE is verantwoordelijk voor de afname van de staatsexamens voortgezet onderwijs en draagt zorg voor de kwaliteit en het niveau van de examens.

De Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO) is belast met de praktische uitvoering en organisatie van de staatsexamens. Met vragen over deze vakinformatie kun je contact opnemen met de afdeling Examendiensten van DUO: (050) 599 89 33 of staatsexamens@duo.nl.

Inhoud

1 Algemene opmerkingen	4
2 Examenprogramma	4
3 Centraal examen	5
4 College-examen	5
4.1 Schriftelijk examen	5
4.2 Mondeling examen	5
5 Berekening eindcijfer	6
Bijlage 1 Beschrijving examenstof Russische taal en literatuur havo	7
Bijlage 2 Toelichting schrijfvaardigheid	9
Bijlage 3 Posterpresentatie	10
Bijlage 4 Voorwaarden lijst gelezen werken	11
Bijlage 5 Voorblad	13
Bijlage 6 Keuzelijst	14

1 Algemene opmerkingen

- Een staatsexamen bestaat voor de meeste vakken uit een centraal examen (identiek aan dat van de reguliere scholen) en een college-examen.
- Het staatsexamen Russische taal en literatuur havo heeft drie onderdelen: een centraal examen (hoofdstuk 3), een schriftelijk (hoofdstuk 4.1) en een mondeling¹ examen (hoofdstuk 4.2).
- Je moet de lijst van gelezen werken en het onderwerp van je presentatie op papier, in tweevoud, vóór 1 april 2020 opsturen (Zie bijlagen 3, 4 en 5).
- Je kunt je voorbereiden met behulp van een lesmethode Russisch voor het voortgezet onderwijs.
- Oefenmateriaal staat op de site van DUO onder 'Oefenen'.
- Bekijk goed het document 'Hulpmiddelen per examenonderdeel' op de site van DUO. Je moet de hulpmiddelen zelf naar het examen meenemen.

2 Examenprogramma

Het examenprogramma is verdeeld in domeinen en subdomeinen. De beschrijving van de (sub)domeinen en het vereiste niveau staan in [bijlage 1](#).

In onderstaande tabel geven de kruisjes (x) aan in welk examenonderdeel de vaardigheden en kennis getoetst worden.

Russische taal en literatuur havo		centraal examen	schriftelijk examen	mondeling examen
<i>domeinen</i>	<i>subdomeinen</i>			
leesvaardigheid		x		
luister- en kijkvaardigheid				x
gespreksvaardigheid	gesprekken voeren			x
	spreken			x
schrijfvaardigheid	taalvaardigheden		x	
	strategische vaardigheden		x	
literatuur	literaire ontwikkeling			x

¹ Op de site van DUO staan informatiefilms over het mondeling examen:
<https://duo.nl/particulier/staatsexamen-vo/index.jsp>

3 Centraal examen

Het centraal examen heeft betrekking op leesvaardigheid (zie: [Examenprogramma](#) en [bijlage 1](#)). Je krijgt teksten te lezen waarover je vragen moet beantwoorden. Er zijn meerkeuzevragen en open vragen. Beantwoord een open vraag altijd in het Nederlands, behalve als het anders is aangegeven.

opdracht	schriftelijk beantwoorden van vragen over teksten
tijdsduur	150 minuten
cijfer	A

4 College-examen

4.1 Schriftelijk examen

Het schriftelijk examen betreft schrijfvaardigheid (zie: [Examenprogramma](#) en [bijlage 1](#)). Je krijgt schrijfopgaven die kunnen bestaan uit een [formeel brief of e-mail](#) en/of een [informeel brief of e-mail](#).

Bij de beoordeling van de schrijfoopdracht wordt gelet op: inhoud, grammaticale correctheid, spelling/lay-out/interpunctie, woordkeus en coherentie. Bovendien wordt gelet op het aantal woorden. Het minimum aantal te gebruiken woorden bij de schrijfoopdracht is 200.

opdracht	schrijven van een (in)formele brief of e-mail
tijdsduur	120 minuten
deelcijfer	a

4.2 Mondeling examen

Het mondeling examen betreft luister- en kijkvaardigheid, gespreksvaardigheid en literatuur (zie: [Examenprogramma](#) en [bijlage 1](#)). Dit examen bestaat uit drie onderdelen: een posterpresentatie, een gesprek over een casus en een gesprek over literatuur.

Vorbereiding casus

Voorafgaand aan het mondeling examen krijg je 20 minuten tijd om je voor te bereiden aan de hand van een casus (een tekst en/of afbeelding) die je in het voorbereidingslokaal ontvangt.

Posterpresentatie

Het examen start met jouw presentatie in het Russisch over een thuis voorbereid onderwerp. Je maakt hierbij gebruik van een poster. In [bijlage 3](#) staat uitgebreide informatie over de posterpresentatie.

Gesprek naar aanleiding van de casus

Daarna volgt een gesprek in het Russisch over de casus die bestudeerd is in de voorbereidingstijd. Kennis van land en volk komt hierbij aan bod. Tijdens het gesprek

mogen geen aantekeningen worden gebruikt. Het voorlezen van een stukje tekst kan deel uitmaken van het mondeling examen.

Het onderdeel luistervaardigheid wordt beoordeeld binnen gespreksvaardigheid.

Bespreking literatuur

De kennis van de literatuur wordt getoetst aan de hand van de lijst met gelezen werken.

In [bijlage 4](#) staan de voorwaarden waaraan deze lijst moet voldoen. Bij dit deel van het examen mag je kiezen of je het in het Russisch of in het Nederlands wilt doen. De vragen die gesteld worden kunnen betrekking hebben op:

- auteur en periode waarin deze leeft/leefde
- genre
- inhoud
- structuur
- titel (eventueel ondertitel), motto, thema, plaats van handeling, tijd en ruimte en personages
- rijm, metrum, beeldspraak bij de gedichten
- leeservaringen: je moet beargumenteerd verslag kunnen uitbrengen van je mening, gevoelens en ideeën over de gelezen werken

	voor aanvang van het mondeling examen	mondeling examen		
opdracht	bestuderen van de casus in het voorbereidingslokaal	presentatie met een poster	gesprek naar aanleiding van de casus	bespreking lijst gelezen werken
tijdsduur	20 minuten	ca. 5 minuten	ca. 10 minuten	ca. 10 minuten
		totaal 25 minuten		
deelcijfer		b		c

5 Berekening eindcijfer

examenonderdeel	weging	cijfer per onderdeel (afgerond op één decimaal)	eindcijfer (afgerond op een geheel cijfer)
centraal examen	1	A	(A+B) gedeeld door 2
college-examen			
deelcijfer a	0,3	B	
deelcijfer b	0,4		
deelcijfer c	0,3		

Bijlage 1 Beschrijving examenstof Russische taal en literatuur havo

Domein A: Leesvaardigheid

Leesvaardigheid

Bij het lezen van een tekst in de doeltaal kun je:

- aangeven wat voor een tekst het is;
- relevante informatie opzoeken;
- de belangrijkste informatie eruit halen;
- aangeven hoe de tekst is opgebouwd;
- verbanden tussen teksten of tekstdelen aangeven en conclusies trekken;
- details begrijpen;
- kennis van land en samenleving gebruiken om teksten te begrijpen;
- strategieën gebruiken om een onbekende formulering te begrijpen;
- de bedoeling, de opvatting of het gevoel van de auteur begrijpen.

Luister- en kijkvaardigheid

Tijdens een gesprek in de doeltaal kun je:

- vragen begrijpen die gesteld worden;
- informatie begrijpen die gegeven wordt;
- strategieën toepassen om je gesprekspartner (beter) te begrijpen;
- conclusies trekken met betrekking tot bedoelingen, opvattingen en gevoelens van je gesprekspartner;
- anticiperen op het meest waarschijnlijke vervolg van het gesprek;
- strategieën gebruiken om een onbekende formulering te begrijpen;
- de woorden van je gesprekspartner gebruiken in jouw reacties;
- kennis van land en samenleving gebruiken om je gesprekspartner te begrijpen.

Gespreksvaardigheid

Tijdens een gesprek in de doeltaal kun je:

- adequaat reageren;
- informatie vragen en geven;
- je mening en gevoelens uiten, en argumenten formuleren;
- zaken, personen en situaties beschrijven;
- strategieën toepassen om het gesprek gaande te houden;
- je taalgebruik, toon en houding aanpassen aan je gesprekspartner en het doel van de communicatie;
- strategieën gebruiken om een formulering te vinden voor woorden of uitdrukkingen die je niet kent.

Spreekvaardigheid (presentatie)

Je kunt mondeling in de doeltaal

- informatie die je verzameld hebt, presenteren en daarbij rekening houden met doel en publiek;
- zaken, personen en situaties beschrijven;
- standpunten en argumenten verwoorden.

Schrijfvaardigheid

Je kunt schriftelijk in de doeltaal:

- adequaat communiceren met andere doeltaalgebruikers;
- informatie vragen en geven;
- je mening en gevoelens uiten en vragen naar die van anderen;
- zaken, personen en situaties beschrijven;
- standpunten en argumenten formuleren;
- informatie gebruiken uit gegeven bronnen;
- adequaat informatie uit een woordenboek gebruiken.

Literatuur

Literaire ontwikkeling

Je kunt een gesprek voeren over jouw leeservaringen aan de hand van literaire werken geschreven in de doeltaal. Je kunt uitleggen wat jouw ideeën zijn over een werk en je mening geven.

Je kunt vertellen over de auteur, het genre, de inhoud, de personages, de plaats en tijd van handeling, het thema, de titel.

Bij gedichten kun je vertellen over inhoud, rijm, metrum, en beeldspraak.

Vereist niveau taalbeheersing Russisch havo:

Domein A leesvaardigheid:	A2 (5%), B1 (85%) en B2 (10%)
Domein B luister- en kijkvaardigheid:	A2
Domein C gespreksvaardigheid:	A2
Domein D schrijfvaardigheid:	A2

Beschrijving niveaus: Europees Referentie Kader, www.erk.nl

Een uitgebreide beschrijving van de examenstof staat op:

- www.examenblad.nl, *Russisch havo, syllabus 2020 moderne vreemde talen*
- www.mvt.slo.nl, *handreikingen*

Bijlage 2 Toelichting schrijfvaardigheid

Briefconventies voor brieven in de Russische taal kan men vinden in o.a. de methode *'Pasport v Rossiju deel 2 en 3'*.

Bijlage 3 Posterpresentatie

Het mondeling examen begint met jouw posterpresentatie. Je houdt een presentatie in de taal waarin je examen doet. Na afloop kan de examinerer enkele vragen over jouw onderwerp stellen. De presentatie met eventuele vragen zal circa 5 minuten duren.

Onderwerp: Je bent vrij in de keuze van het onderwerp maar er moet wel een directe relatie zijn met het gebied of de cultuur waarin de vreemde taal wordt gesproken.

Voorbeelden: *Tsjajkovski*, *Russisch ballet*, *Nieuwjaar in Rusland*

De diepgang van jouw onderwerp komt overeen met het niveau waarop je het examen aflegt: havo.

Poster: minimaal A3-formaat

Op de poster staan een titel, illustraties en maximaal 10 trefwoorden.

Je mag geen powerpointpresentatie gebruiken.*

Presentatie: Je houdt de presentatie aan de hand van jouw poster. Je mag geen aantekeningen gebruiken; de poster is voldoende steun.

Beoordeling: De presentatie wordt beoordeeld op thema en niveau, opbouw (introdunctie, hoofdelementen, argumentatie, afsluiting), taalgebruik (grammaticale correctheid, woordenschat, uitspraak), de beantwoording van eventuele vragen en algemene presentatievaardigheden.

* Er is een uitzondering voor vso-leerlingen. Zij mogen voor de presentatie bij de moderne vreemde talen wél gebruik maken van een digitale presentatiemethode. Er mag slechts één afbeelding (slide) worden getoond, vergelijkbaar met een papieren poster.

Voorwaarde is dat de school de beschikking heeft over voldoende middelen om dit te kunnen faciliteren.

Bijlage 4 Voorwaarden lijst gelezen werken

SAMENSTELLEN

literair gehalte	zie de keuzelijst prozawerken en gedichten waaruit verplicht gekozen moet worden	
aantal	acht werken, bestaande uit <ul style="list-style-type: none"> • drie prozawerken • vijf gedichten 	niet meer dan één prozawerk van dezelfde auteur; niet meer dan één gedicht van dezelfde auteur; één prozawerk en één gedicht van dezelfde auteur is toegestaan
taal	volledige en oorspronkelijk Russischtalige werken	prozawerken en gedichten worden in het origineel gelezen, waarbij een vertaling geraadpleegd mag worden
variatie in genres	proza: per auteur slechts één titel poëzie: per auteur slechts één gedicht	de lijst moet een gevarieerd beeld opleveren van de hele literatuur, d.w.z. werken vanaf ca.1790 tot nu

Op de lijst vermeld je per gelezen werk:

- de schrijver
- de titel
- het jaar van eerste publicatie
- het aantal bladzijden (niet bij de gedichten)
- een samenvatting van minimaal 10 tot maximaal 16 regels in het Nederlands (niet bij de gedichten)

De werken dienen in chronologische volgorde te worden vermeld. Ga hierbij uit van het eerste jaar van publicatie.

Je neemt de teksten van de gedichten in drievoud mee naar het examen (voor de examinatoren en jezelf).

OPSTUREN

Het onderwerp van de presentatie en de lijst met gelezen werken (inclusief de teksten van de gedichten) moeten op papier in tweevoud vóór 1 april 2020 worden opgestuurd naar:

DUO staatsexamens vo
Postbus 30158
9700 LK Groningen

Gebruik het **voorbeeld** voor het noteren van jouw gegevens.

Neem contact op met Examen diensten als je na 3 weken nog geen ontvangstbevestiging hebt ontvangen. Kandidaten die geen lijst van gelezen werken voor een taal hebben opgestuurd worden voor dat vak niet opgeroepen voor het mondeling examen.

Bovenstaande regeling geldt alleen voor reguliere staatsexamenkandidaten. Kandidaten uit het vso sturen de lijst (inclusief de teksten van de gedichten) niet op, maar hebben die wel op school klaarliggen, uiterlijk op 1 april.

Je mag na het opsturen van de lijst één werk vervangen door een ander werk. Voorwaarde is dat je de gewijzigde lijst op de dag van het examen uiterlijk 9.30 uur ***in drievoud*** inlevert bij het secretariaat. Als je geen gewijzigde lijsten inlevert, dan word je geëxamineerd aan de hand van de lijst die je vóór 1 april hebt ingestuurd.

Bijlage 5 Voorblad

Russische taal en literatuur
staatsexamen havo
(inzenden vóór 1 april 2020)

Onderwerp presentatie:

.....

Lijst gelezen werken

Persoonsgegevens

Voornaam en achternaam:.....

ED(Examen Dienst)-nummer:.....

Bijlage 6 Keuzelijst

De genoemde werken in de boekenlijst hieronder zijn een garantie voor een lijst met voldoende literair gehalte. Je bent verplicht er uit te kiezen.

Проза

1. Бедная Лиза; Н.М. Карамзин 1792
2. Выстрел; А.С. Пушкин 1830
3. Медный всадник; А.С. Пушкин 1833
4. Сказка о рыбаке и рыбке; А.С. Пушкин (alleen havo)
5. Пиковая дама; А.С. Пушкин 1834
6. Ночь перед Рождеством; Н.В. Гоголь 1832
7. Нос; Н.В. Гоголь 1833
8. Шинель; Н.В. Гоголь 1840
9. Герой нашего времени; М.Ю. Лермонтов (helemaal of een deel ervan bijv. Бэла, Тамань, Княжна Мери, Фаталист) 1840
10. Муму; И.С. Тургенев 1852
11. Первая любовь; И.С. Тургенев 1860
12. Накануне; И.С. Тургенев 1860
13. Обломов; И.А. Гончаров 1859
14. Преступление и наказание; Достоевский 1876
15. Сон смешного человека; Достоевский 1877
16. Анна Каренина; Л.Н. Толстой 1877
17. Шуточка; А.П. Чехов 1886
18. После бала; Л.Н. Толстой 1903 (telt als 19e eeuws proza)
19. О вреде табака; А.П. Чехов 1866
20. Дама с собачкой; А.П. Чехов 1899
21. Красный цветок; В.М. Гаршин 1883
22. Баранчик; Ф. Сологуб 1904
23. История моей голубятни; И. Э. Бабель 1924
24. Мой первый гусь; И.Э. Бабель 1925
25. Одесские рассказы, bijv. Как это делалось в Одессе; И. Э. Бабель ca. 1925
26. Записки юного врача; М.А. Булгаков 1925-1926
27. Морфий; М. А. Булгаков 1927
28. Товарищ Брак; Г. И. Газданов 1927
29. Мастер и Маргарита; М. А. Булгаков 1940
30. Сказка; Набоков 1929
31. Случаи; Д. И. Хармс 1934 – 1936*
32. История болезни 1936 + Собачий нюх 1923 + Аристократка 1923 + Кочерга 1940+ Баня 1924 + Лимонад 1925; М.М. Зощенко*
33. В прекрасном и яростном мире; А. П. Платонов 1941
34. Седьмой человек; А. П. Платонов; 1943?
35. Возвращение; А. П. Платонов; 1946
36. По снегу 1956; Шерри Бренди 1958; Стланик 1960; Шоковая терапия; Варлам Тихонович Шаламов*
37. Жизнь и судьба; Василий С. Гроссман 1959

38. Правая кисть; А. И. Солженицын, 1960
39. Один день Ивана Денисовича; А. Солженицын 1961
40. Запах хлеба; Юрий Казаков 1961
41. Пхенц; Даниил Синявский / Абрам Терц 1967
42. Полторы комнаты; Иосиф А. Бродский 1985
43. Чемодан; С.Д. Довлатов 1986
44. Московская сага; Василий П. Аксёнов; 1992
45. Андеграунд, или Герой нашего времени; Владимир Маканин; 1999
46. Географ пропил глобус; Алексей Иванов 2003
47. Хороший Сталин; Виктор В. Ерофеев 2004
48. Время женщин; Елена Чижова 2009
49. День опричника; Владимир Сорокин 2006
50. Работа над ошибками; Д.Л. Быков 2007
51. Зулейха открывает глаза; Г.Ш. Яхина 2015

* Heel korte verhalen van enkele bladzijden tellen niet als één literair prozawerk.
In een dergelijk geval leest men meerdere heel korte verhalen van één schrijver.

Стихи

- 1 К***; А.С. Пушкин 1825
- 2 Я вас любил; А.С. Пушкин 1829
- 3 Осень; А.С. Пушкин 1833
- 4 Пора, мой друг, пора! покоя сердце просит; А.С. Пушкин 1834
- 5 Парус; М.Ю. Лермонтов 1832
- 6 Ангел; М.Ю. Лермонтов 1840
- 7 И скучно и грустно; М.Ю. Лермонтов 1840
- 8 Сон (В полдневный жар в долине Дагестана); М.Ю. Лермонтов 1841
- 9 Буря на небе вечернем; А.А. Фет 1842
- 10 Шёпот, робкое дыханье; А.П. Фет 1850
- 11 Последняя любовь; Ф.И. Тютчев 1854
- 12 Умом Россию не понять; Ф.И. Тютчев 1866
- 13 Чёлн томленья; К. Д.Бальмонт 1894
- 14 Воспоминания о вечере в Амстердаме; К. Бальмонт 1899
- 15 Стихи о прекрасной даме; А.А. Блок 1905
- 16 Ночь, улица, фонарь, аптека; А. А.Блок 1912
- 17 Двенадцать; А.А. Блок 1918
- 18 Жираф; Н. С. Гумилёв 1908
- 19 Заблудившийся трамвай; Н.С. Гумилёв 1922
- 20 Берёза; С.А. Есенин 1913
- 21 Клён ты мой опавший; С.А. Есенин 1925
- 22 Отговорила роща золотая; С.А.Есенин 1924
- 23 Письмо матери; С.А. Есенин 1924
- 24 Весна; Б.Л. Пастернак 1918
- 25 Зимняя ночь; Б.Л. Пастернак (Мело, мело по всей земле) 1946

- 26 Гамлет; Б.Л. Пастернак 1946
- 27 Снег идет; Б.Л. Пастернак 1957
- 28 Нобелевская премия; Б.Л. Пастернак 1959
- 29 Сжала руки под тёмной вуалью; А.А. Ахматова 1911
- 30 Вечером; А. А. Ахматова 1913
- 31 Настоящую нежность; А.А. Ахматова 1913
- 32 Сон; А.А. Ахматова 1915
- 33 Последний тост; А.А. Ахматова 1934
- 34 Приговор; А.А. Ахматова 1939
- 35 В Петербурге мы сойдёмся снова; Мандельштам 1920
- 36 Я вернулся в мой город, знакомый до слёз; Мандельштам 1930
- 37 Я пью за военные астры; Мандельштам 1931
- 38 Мы живём, под собою не чуя страны; Мандельштам 1933
- 39 Это какая улица; Мандельштам 1935
- 40 Ещё не умер я, ещё я не один; Мандельштам 1937
- 41 Человек с двумя поцелуями (из пьесы: Владимир Маяковский); Маяковский 1913
- 42 Вот так я сделался собакой; Маяковский 1915
- 43 Лиличка! Маяковский 1916
- 44 Лунная ночь; Маяковский 1916
- 45 Последняя петербургская сказка; Маяковский 1916
- 46 Ешь ананасы, рябчиков жуй; Маяковский 1917
- 47 Стихи о советском паспорте; Маяковский 1929
- 48 Дыр бул щыл; Кручёных 1913 (telt voor leeslijst niet als 1 gedicht, combineren met ander futuristisch gedicht!)
- 49 Заклятие смехом; Велимир Хлебников 1909
- 50 Кузнечик; Хлебников 1909
- 51 Я и Россия; Хлебников 1921
- 52 Домики старой Москвы; Цветаева 1911
- 53 Моим стихам, написанным так рано; Цветаева 1913
- 54 Ты, меня любивший фальшью; Цветаева 1923
- 55 Тоска по родине; Цветаева 1934
- 56 Читатели газет; Цветаева 1935
- 57 Песенка о бумажном солдатики; Окуджава 1959
- 58 Я обнял эти плечи; И. Бродский 1962
- 59 bundel "Питерские"; Всеволод Некрасов 1998
- 60 Я пройду, как по Дублину Джойс; Б. Рыжий 1998
- 61 Ордена и аксельбанты; Б. Рыжий 1999
- 62 Я тебе привезу из Голландии Lego; Б.Б. Рыжий 2000

